

Motion till riksdagen
2025/26:3158
av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190 457	−28 600
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 182 565	−120 000
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 205 607	±0
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	340 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	170 059	±0
2:5 Riksrevisionen	399 403	±0
3:1 Sametinget	66 987	68 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 722 886	−650 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 418 384	125 000
6:1 Allmänna val och demokrati	921 940	±0
6:2 Justitiekanslern	101 298	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	226 336	±0
6:4 Valmyndigheten	173 740	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	±0
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	54 840	±0
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	159 271	175 500
8:1 Mediestöd	977 119	526 000
8:2 Mediemyndigheten	97 861	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	36 371	±0
99:1 Återinför anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	±0	50 000
99:2 En svensk ambassadör för FN-resolution 1325	±0	3 000
Summa	21 614 324	148 900

Anslag 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 15 procent av den föreslagna nivån för 2026. Vi anser att även hovet bör spara när hela samhället befinner sig i en lågkonjunktur. Läs mer om förslaget i motionen Konstitutionella frågor (mot. 2025/26:2790). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 28,6 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Vänsterpartiet föreslår en sänkning av riksdagsledamöternas arvoden som ett led i att skapa ett gott förtroende mellan folkvalda och det folk som de representerar. Vårt förslag innebär att riksdagsledamöternas arvoden knyts till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad. Vidare föreslår vi att alla extra arvodesersättningar som är direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas. Läs mer om förslaget i motionen Konstitutionella frågor (mot. 2025/26:2790). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 3:1 Sametinget

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 3:1 Sametinget 68 miljoner kronor mer än regeringen för 2026, se nedan för en redovisning av förslagen. I motionen En politik för urfolket samer (mot. 2025/26:2787) skriver vi mer om våra förslag gällande samepolitiken.

Bevarande av de samiska språken

Då de samiska språken under lång tid har varit, och fortfarande är, hotade och satta under stor press är behoven av olika typer av språkstödande, stärkande, rådgivande och informationshöjande insatser enorma såväl bland samer som i samhället i stort. Samtidigt är Sametingets personella och ekonomiska resurser starkt begränsade. Vi föreslår därför en satsning i syfte att ge Sametinget mer resurser för att arbeta med språkfrågorna. Satsningen kan även användas av Sametinget för att bygga ut det samiska biblioteket som är en resurs för hela landet. 2022–2032 infaller FN:s språkdecennium, vilket ytterligare motiverar satsningar på de samiska språken. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Stipendieordning för samiska studier

I dag måste studenter som vill läsa samiska göra det utöver sina ordinarie studier och ta ytterligare studielån. Det har medfört en stor brist på utbildade lärare i samiska språk. Vi vill införa en stipendieordning i syfte att ge samiska studenter möjlighet att ansöka om stipendier för språkstudier i samiska. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Repatriering av samiska kvarlevor och heliga föremål

Krav på återförande (repatriering) av föremål och kvarlevor har rests bland världens urfolk sedan 1970-talet. Repatriering handlar om rätten till det förflutna och sina förfäder. Det handlar också om försoning mellan urfolk och statsmakterna. Sametinget har tillsatt ett etiskt råd som ska vara ett rådgivande organ för etiska frågor vad gäller hantering och förvaring av samiska kvarlevor. Vi vill se ett mer intensifierat arbete när det gäller repatrieringen från statens sida. Sametingets etiska råd behöver därför få ökade resurser för att kunna möta upp i det arbetet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Nationalscen för Sápmi

Sámi Teáhter (Samiska teatern) bildades genom ett beslut i Sametinget 1992 och tog sitt nuvarande namn, Giron Sámi Teáhter, 2009. Produktionerna turnerar i landet, främst i den svenska delen av Sápmi. Uppdraget är att bedriva professionell scenkonst med den samiska kulturen och identiteten som grund samt främja de samiska språken genom att lyfta samhällsaktuella frågor. Förutom att Giron Sámi Teáhter är det samiska folkets teater är det även en kunskapsbank i språk och kultur för hela det samiska området. Ett pilot- och utvecklingsarbete pågick 2017–2020 med uppdrag att utreda och klarlägga hur Giron Sámi Teáhter kan utvecklas till en samisk nationalscen. En förstudie har överlämnats till Sametinget och Kulturdepartementet. Vi föreslår en satsning i syfte att inrätta en nationalscen för Sápmi. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Medel till omval

Valprövningsnämnden har beslutat att det blir omval i sametingsvalet 2025. Beslutet grundar sig på att totalt 93 ogiltigförklarade röster hanterats felaktigt. Det är enligt vår mening inte rimligt att Sametinget bekostar valet inom befintlig budget utan kompensation. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 4:1 Regeringskansliet m.m.

Vi anser att Regeringskansliet har fått omotiverat mycket pengar jämfört med regeringens tidigare budgetförslag (BP 2022, prop. 2022/23:1). Vänsterpartiet föreslår därför en minskning av anslaget med 650 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. 125 miljoner kronor mer än regeringen för 2026.

Ökade resurser för djurskyddskontroller

Djurskyddet behöver stärkas för att främja en god djurvälstånd. En rad oacceptabla förhållanden har under de senaste åren uppmärksamats. Vänsterpartiet vill stärka länsstyrelsernas resurser för att utöva kontroller utöver den del som är avgiftsfinansierad genom ett ökat anslag för länsstyrelsernas djurskyddsarbete. Det skapar ökade möjligheter att utöva djurskyddskontroller efter anmälningar och att förstärka djurskyddstillsynen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Statligt stöd för stärkt tillsyn av strandskyddets efterlevnad

Strandskyddet är av mycket stor betydelse för allmänhetens tillgång till sjöar och vattendrag och för vår biologiska mångfald. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga dessa förutsättningar. Genom strandskyddet som infördes på 1950-talet har tillgången till en stor andel av våra stränder varit möjlig för alla människor oavsett inkomst. Exploateringen av våra stränder har trots strandskyddslagstiftningen fortsatt sedan 1950-talet men strandskyddet är ändå i dag en bärande del av allemansrätten. Tidigare utvärderingar visar att avvikelser vid tillämpningen av strandskyddslagstiftningen varierar kraftigt mellan kommuner och mellan länsstyrelser. Dessutom framhåller utredningen Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78) att det bedrivs relativt lite strandskyddstillsyn i landet. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att överträdelser av strandskyddet beivras och anser att länsstyrelserna bör tillföras ekonomiska resurser för att stärka strandskyddstillsynen i landet för att värna allmänhetens tillgång till stränder. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter 175,5 miljoner kronor mer än regeringen för 2026.

Återupprätta minoritetspolitiken

Regeringen föreslog i sin budgetproposition för 2025 en minskning av anslaget med 90 miljoner kronor som Vänsterpartiet avvisade (prop. 2024/25:1, mot. 2024/25:1937 utg.omr. 1). Rättigheterna för den nationella minoritetsbefolkningen måste utvecklas, inte avvecklas. Vi vill återupprätta minoritetspolitiken och föreslår därför en ökning av anslaget med 90 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026. Vi föreslår även att 9,5 miljoner kronor överförs till anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer (se nedan).

Generell satsning på de nationella minoriteterna

De nationella minoriteterna är samer, som också är ett urfolk, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. De språk som omfattas är samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Med tornedalingar avser vi även kväner och lantalaiset. Genom internationella avtal har Sverige sedan ratificeringen 2000 förbundit sig att skydda och stärka de nationella minoriteternas rättigheter till identitet, språk, kulturarv och religion. Men mycket återstår att göra. Fortfarande förekommer diskriminering, rasism och hatbrott mot människor som tillhör de nationella minoriteterna. Av denna anledning måste vi ständigt fortsätta att förbättra och utveckla rättigheterna för den nationella minoritetsbefolkningen. Läs mer om våra förslag i motionen En politik för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken (mot. 2025/26:2786). Vi föreslår en satsning i syfte att fördjupa arbetet med åtgärder för de nationella minoriteterna. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum

Vi vill ha en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum för finska, meänkieli, romani och jiddisch samt Sametingets språkcentrum. Regeringen föreslår förvisso en satsning men den är inte tillräcklig. Vi föreslår en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Mer pengar till resursbiblioteken för de nationella minoritetsspråken

Kungliga biblioteket (KB) fick fr.o.m. 2021 ett uppdrag att utveckla resursbibliotek för landets nationella minoriteter. Resursbiblioteken representerar de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Biblioteken är ett stöd i kommunernas uppdrag att erbjuda böcker och andra medier på språken. Vi föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Genomförande av judisk strategi

Utredningen om nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige har överlämnat sitt betänkande till regeringen i januari 2024 (SOU 2024:3). Utredningen har bl.a. lämnat förslag till en samlad strategi med syfte att säkra fortlevnad och utveckling av judiskt liv i Sverige, med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om skydd för nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utredningen har även beräknat kostnaden för att genomföra åtgärderna. Regeringen föreslog i sin budgetproposition för 2025 en mindre satsning för att genomföra förslaget om judisk strategi (prop. 2024/25:1, mot. 2024/25:1937 utg.omr. 1). I juni 2025 beslutade regeringen om en strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige. I den nu aktuella budgetpropositionen saknas motsvarande satsning för 2026. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 60 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2026.

Anslag 8:1 Mediestöd

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 8:1 Mediestöd 526 miljoner kronor mer än regeringen för 2026.

Den nya lagen om mediestöd trädde i kraft den 1 januari 2024. Det nya mediestödet har nu tyvärr visat sig leda till en minskad mångfald på medieområdet då flera mindre tidningar inte fått stöd och därmed kan komma att tvingas lägga ned. Vänsterpartiet anser att en större satsning behöver göras på mediestödssystemet, i synnerhet för att värna mångfalden av medier. Läs mer om våra förslag i motionen med anledning av prop. 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet (mot. 2023/24:20). Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor varav 5 miljoner kronor avser ett centrum för undersökande journalistik.

Vi föreslår även en satsning för att kompensera för regeringens tidigare minskning av tidsbegränsade medel för att möjliggöra en fortsatt spridning av tryckta nyhetstidningar i områden där tidningsdistributionen påverkats av varannandagsutdelning (prop. 2024/25:1, mot. 2024/25:1937 utg.omr. 1). Vänsterpartiet föreslår att dessa medel återinförs och att anslaget därmed ökas med 26 miljoner kronor.

Nytt anslag 99:1

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 99:1 (anslag 7:2) Åtgärder för den nationella minoriteten romer 50 miljoner kronor mer än regeringen för 2026.

Återinför anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Vi har tidigare avvisat sammanslagningen med anslag 7:1 och neddragningen på åtgärder för den nationella minoriteten romer (prop. 2024/25:1, mot. 2024/25:1937 utg.omr. 1). Regeringen föreslog i sin budgetproposition för 2025 att anslag 7:2 skulle slås ihop med anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter. Samtidigt föreslog regeringen en kraftig sänkning av anslag 7:2 fr.o.m. 2025. Arbetet med romsk inkludering behöver utvecklas, inte avvecklas. Vänsterpartiet föreslår därför att 9,5 miljoner kronor överförs från anslag 7:1 till det återinförda anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer och att anslag 7:2 ökas med 10,5 miljoner kronor, vilket motsvarar regeringens tidigare sänkning. I syfte att återupprätta politiken för romer föreslår vi en satsning på det återinförda anslag 7:2 på 20 miljoner kronor för 2026.

Långsiktig finansiering av insatser för att nå målet om romsk inkludering

Sverige har antagit en strategi för romsk inkludering med målet att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som inte är rom. Halva tiden har nu gått och enligt en utvärdering av Länsstyrelsen i Stockholm har arbetet tappat fart och genomslagskraft. Länsstyrelsen förordar därför ett långsiktigt statsbidrag för arbetet med romsk inkludering riktat till kommuner och myndigheter. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Nationellt center för romska frågor

Kommissionen mot antiziganism (SOU 2016:44) föreslår i sitt slutbetänkande att regeringen ska inrätta ett nationellt center för romska frågor. Den förra regeringen tillsatte en utredning som har sett över frågan och lämnat förslag om att inrätta Myndigheten för romska frågor (Ds 2019:15). Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor i syfte att starta upp den nya myndigheten jämfört med regeringens förslag för 2026.

Nytt anslag 99:2 En svensk ambassadör för FN-resolution 1325

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om att en svensk ambassadör bör tillsättas för att stärka det svenska arbetet med att implementera resolution 1325. Detta bidrar dessutom både till att uppnå mål 5 Jämställdhet och mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag för en svensk ambassadör för FN-resolution 1325. Vänsterpartiet föreslår en satsning på 3 miljoner kronor för 2026.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Isabell Mixter (V)

Jessica Wetterling (V)